

POSTANOWIENIE

Dnia 18 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Włodzimierz Wróbel

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 18 stycznia 2024 r., na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
sprawy **R. M.**,
skazanego z art. 286 § 1 k.k. i in
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego
od wyroku Sądu Okręgowego w Opolu
z dnia 22 maja 2023 r., sygn. akt VII Ka 1080/21,
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Strzelcach Opolskich z dnia 30 września 2014 r, sygn. akt II K 326/12,

p o s t a n a w i a:

- 1) **oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2) **obciążyć oskarżonego kosztami postępowania kasacyjnego;**
- 3) **zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. D. S., Kancelaria Adwokacka w [...], kwotę 1200 zł, w tym 23 % VAT, za pomoc prawną udzieloną skazanemu z urzędu w postaci sporządzenia i wniesienia kasacji.**

[PGW]

UZASADNIENIE

R. M. został oskarżony o to, że:

1. w okresie letnim 2011 r. w S., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wprowadził w błąd E. S. – P., co do posiadania wykształcenia prawniczego, a tym samym kwalifikacji zawodowych umożliwiających świadczenie

usług prawnych, czym podstępnie skłonił ją do zawarcia umowy, dotyczącej świadczenia usług prawnych związanych z przeciwdziałaniem eksmisji, a w konsekwencji do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, w łącznej kwocie 1230 zł, z czego 200 zł przekazała w/w w dniu zawarcia umowy, a pozostałą część kwoty w dniu 16 sierpnia 2011 r., przy czym zarzucanego przestępstwa dopuścił się przed upływem 5 lat, od odbycia kary pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej 6 miesięcy, za umyślne przestępstwo podobne - orzeczonej przez Sąd Rejonowy w P. dnia 19 listopada 2003 r. w sprawie sygn. akt [...], za przest. z art. 286 § 1 kk i inne, a odbywanej od 27 sierpnia 2007 r. do dnia 16 września 2009 r. przy zaliczeniu okresów pozbawienia wolności od 30 listopada 2001 r. do 3 stycznia 2002 r., od 3 lipca 2002 r. do 16 grudnia 2002 r., od 16 grudnia 2003 r. do 10 listopada 2005 r. tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

2. w sierpniu 2011 r. w S., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wyzyskał błędne przekonanie W. O., dotyczące posiadania przez niego kwalifikacji prawniczych, albowiem podczas tytułowania przez świadka „mecenase” nie zrezygnował z tego, tworząc pozory dysponowania takimi kwalifikacjami, jednocześnie składając obietnicę fachowych czynności co do postępowania z zakresu ubezpieczeń społecznych, podczas gdy nie posiadał jakichkolwiek kwalifikacji merytorycznych w tym zakresie, doprowadził pokrzywdzonego do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, na łączną kwotę 2460 zł, przy czym 200 zł zostało przekazane przez pokrzywdzonego w dniu 19.08.2011 r., kwota 1800 zł dnia 31.08.2011 r., natomiast kwota 460 zł dnia 07.09.2011 r., przy czym zarzucanego przestępstwa dopuścił się przed upływem 5 lat, od odbycia kary pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej 6 miesięcy, za umyślne przestępstwo podobne - orzeczonej przez Sąd Rejonowy w P. dnia 19 listopada 2003 r. w sprawie sygn. akt II K [...], za przest. z art. 286 § 1 kk i inne, a odbywanej od 27 sierpnia 2007 r. do dnia 16 września 2009 r. przy zaliczeniu okresów pozbawienia wolności od 30 listopada 2001 r. do 3 stycznia 2002 r., od 3 lipca 2002 r. do 16 grudnia 2002 r., od 16 grudnia 2003 r. do 10 listopada 2005 r.

tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 64 1 k.k.

3. w bliżej nieokreślonym dniu sierpnia 2011 r. w S., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadził F. S. do niekorzystnego

rozporządzenia mieniem w kwocie 1230 zł po uprzednim wprowadzeniu go w błąd, polegającym na stworzeniu pozorów co do posiadanych kwalifikacji umożliwiających świadczenie usług prawnych poprzez przekazanie informacji, iż posiada wiedzę umożliwiającą zajęcie się zleconą sprawą, a następnie przekazanie wiadomości, że prowadzenie sprawy zleconej przez pokrzywdzonego będzie wymagało sporządzenia wielu pism, przy określeniu wysokości wynagrodzenia w kwocie 300 zł, za jedno pismo, a odstąpienie od umowy będzie związane z koniecznością uiszczenia kwoty 5000 zł, podczas gdy w rzeczywistości sporządził dla pokrzywdzonego jeden projekt pisma, a jednocześnie nie istniała jakakolwiek podstawa umożliwiająca żądanie kar umownych od pokrzywdzonego, przy czym zarzucanego przestępstwa dopuścił się przed upływem 5 lat, od odbycia kary pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej 6 miesięcy, za umyślne przestępstwo podobne - orzeczonej przez Sąd Rejonowy w P. dnia 19 listopada 2003 r. w sprawie sygn. akt [...], za przest. z art.286 § 1 kk i inne, a odbywanej od 27 sierpnia 2007 r. do dnia 16 września 2009 r. przy zaliczeniu okresów pozbawienia wolności od 30 listopada 2001 r. do 3 stycznia 2002 r., od 3 lipca 2002 r. do 16 grudnia 2002 r., od 16 grudnia 2003 r. do 10 listopada 2005 r. tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

4. w dniu 31 sierpnia 2011 r. w S. , działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadził B. D. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, w kwocie 150 zł za udzieloną poradę, po uprzednim wprowadzeniu jej w błąd, co do posiadanych kwalifikacji umożliwiających świadczenie usług prawnych poprzez potwierdzenie na pytanie pokrzywdzonej oczekującej porady prawnej, iż po to istnieje prowadzona przez niego firma, przy czym zarzucanego przestępstwa dopuścił się przed upływem 5 lat, od odbycia kary pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej 6 miesięcy, za umyślne przestępstwo podobne - orzeczonej przez Sąd Rejonowy w P. dnia 19 listopada 2003 r. w sprawie sygn. akt [...], za przest. z art.286 § 1 kk i inne, a odbywanej od 27 sierpnia 2007 r. do dnia 16 września 2009 r. przy zaliczeniu okresów pozbawienia wolności od 30 listopada 2001 r. do 3 stycznia 2002 r., od 3 lipca 2002 r. do 16 grudnia 2002 r., od 16 grudnia 2003 r. do 10 listopada 2005 r. tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

5. w dniu 15 października 2011 r. w S. , działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wprowadził w błąd W. O., co do zamiaru ułatwienia mu kontaktu z fachowym pełnomocnikiem prawnym, mającego reprezentować córkę w/w, w postępowaniu z zakresu ubezpieczeń społecznych, doprowadzając W. O. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, w kwocie 500 zł, którą to kwotę pobrał tytułem zaliczki, przy czym zarzucanego przestępstwa dopuścił się przed upływem 5 lat, od odbycia kary pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej 6 miesięcy, za umyślne przestępstwo podobne - orzeczonej przez Sąd Rejonowy w P. dnia 19 listopada 2003 r. w sprawie sygn. akt [...], za przest. z art. 286 § 1 kk i inne, a odbywanej od 27 sierpnia 2007 r. do dnia 16 września 2009 r. przy zaliczeniu okresów pozbawienia wolności od 30 listopada 2001 r. do 3 stycznia 2002 r., od 3 lipca 2002 r. do 16 grudnia 2002 r., od 16 grudnia 2003 r. do 10 listopada 2005 r., tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

6. w dniu 11 października 2011 r. w P. T., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wyzyskał błędne przekonanie T. W., dotyczące posiadania przez niego kwalifikacji prawniczych, albowiem podczas tytułowania przez świadka „mecenaszem” nie zrezygnował z tego, tworząc pozory dysponowania takimi kwalifikacjami, jednocześnie składając obietnicę fachowych czynności w powierzonej mu sprawie, a nawet reprezentowania w Prokuraturze i w Sądzie w toku ewentualnych prowadzonych postępowań, podczas gdy nie posiadał jakichkolwiek kwalifikacji merytorycznych w tym zakresie, ponadto poinformował, że prowadzenie zleconej sprawy będzie wymagało sporządzenia pism, przy określeniu wysokości wynagrodzenia w kwocie 1000 zł, a w sytuacji trafienia sprawy do Sądu drugiej instancji koniecznym będzie dokonanie dopłaty w wysokości 2000 zł po czym podstępnie skłonił pokrzywdzoną do zawarcia umowy, dotyczącej świadczenia usług prawnych w wyniku czego doprowadził pokrzywdzoną do niekorzystnego rozporządzenia mieniem na łączną kwotę 2460 zł, przy czym 400 zł zostało przekazane przez pokrzywdzoną w dniu 11.10.2011 r., kwota 600 zł dnia 22.10.2011 r., kwota 230 zł dnia 12.11.2011 r. przekazem pocztowym, natomiast ostatnia kwota w wysokości 1230 zł w dniu 17.11.2011 r., przy czym zarzucanego przestępstwa dopuścił się przed upływem 5 lat, od odbycia kary pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej 6 miesięcy, za umyślne przestępstwo podobne -

orzeczonej przez Sąd Rejonowy w P. dnia 19 listopada 2003 r. w sprawie sygn. akt [...], za przest. z art. 286 § 1 kk i inne, a odbywanej od 27 sierpnia 2007 r. do dnia 16 września 2009 r. przy zaliczeniu okresów pozbawienia wolności od 30 listopada 2001 r. do 3 stycznia 2002 r., od 3 lipca 2002 r. do 16 grudnia 2002 r., od 16 grudnia 2003 r. do 10 listopada 2005 r., tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk

a czynów opisanych w pkt. 1-6 dopuścił się w ciągu przestępstw, tj. o przest. z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 k.k. i przy zast. art. 91 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 30 września 2014 r., sygn. akt II K 326/12, Sąd Rejonowy w Strzelcach Opolskich:

I. uznał oskarżonego R. M. za winnego popełnienia przestępstw opisanych w pkt. 1 - 6 części wstępnej wyroku, przy czym ustalił, iż czynów tych oskarżony dopuścił się w warunkach ciągu przestępstw, tj. uznał go za winnego popełnienia przestępstw z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za to, na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k., wymierzył mu karę 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

II. na podstawie art. 33 § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego R. M. grzywnę w wysokości 100 (stu) stawek dziennych przyjmując, że jedna stawka dzienna równoważna jest kwocie 50 (pięćdziesięciu) złotych;

III. na podstawie art. 41 § 2 k.k. orzekł wobec R. M. środek karny w postaci zakazu wykonywania działalności gospodarczej w zakresie udzielania porad prawnych na okres 3 (trzech) lat;

IV. na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec R. M. środek karny w postaci obowiązku naprawienia szkody w całości poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonych:

- E. S. -P. kwoty w wysokości 1230 (jeden tysiąc dwieście trzydzieści) złotych,
- W. O. kwoty w wysokości 2960 (dwa tysiące dziewięćset sześćdziesiąt) złotych,
- B. D. kwoty w wysokości 150 (sto pięćdziesiąt) złotych,
- T. W. kwoty w wysokości 2460 (dwa tysiące czterysta sześćdziesiąt) złotych,
- F. S. kwoty w wysokości 1230 (jeden tysiąc dwieście trzydzieści) złotych) zł;

Od powyższego wyroku apelacje wywiedli: oskarżyciel publiczny, oskarżony i jego obrońca.

Prokurator zaskarżył wyrok na niekorzyść oskarżonego, w części dotyczącej orzeczenia o karze.

Oskarżony zaskarżył wyrok w całości, wnosząc o jego uchylenie w celu uzupełnienia materiału dowodowego.

Obrońca także zaskarżył wyrok w całości, wnosząc o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o zmianę wyroku przez uniewinnienie oskarżonego.

Wyrokiem Sądu Okręgowego Opolu z dnia 22 maja 2023 r. (sygn. akt VII Ka 1080/21) zmieniono wyrok Sądu I instancji w ten sposób, że:

1) co do orzeczonej wobec oskarżonego w pkt. II części dyspozytywnej kary grzywny, wysokość jednej stawki dziennej grzywny ustalono na kwotę 10 złotych;

2) na podstawie art. 63 § 3 k.k. na poczet orzeczonego w pkt. III części dyspozytywnej środka karnego w postaci zakazu wykonywania działalności gospodarczej w zakresie udzielania porad prawnych, zaliczono oskarżonemu okres stosowania wobec niego środka zapobiegawczego w postaci nakazu powstrzymania się od wykonywania działalności gospodarczej w zakresie udzielania porad prawnych od dnia 27 marca 2012 r. do dnia 30 września 2014 r.

W pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymano w mocy.

Od powyższego orzeczenia kasację wniósł obrońca skazanego, zarzucając wyrokowi:

„1) rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, mające wpływ na treść orzeczenia, a to art. 433 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez nie należyte rozpoznanie przez Sąd Okręgowy wszystkich zarzutów apelacyjnych stawianych przez obrońcę oskarżonego orzeczeniu Sądu I instancji, a dotyczących kwestii oceny materiału dowodowego przez Sąd Rejonowy w Strzelcach Opolskich,

jak i usprawiedliwionej nieobecności oskarżonego na rozprawie w dniu 26 września 2014 roku, gdzie jego obecność należy uznać za obowiązkową,

2) rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, mające wpływ na treść orzeczenia, a to art. 156 § 1 i 2 k.p.k. poprzez nienależyte udostępnienie skazanemu akt przedmiotowego postępowania, co uniemożliwiło mu odpowiednie przygotowanie się do rozpraw,

3) rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, a to art. 374 § 1 k.p.k., mające wpływ na treść orzeczenia poprzez nie doprowadzenie go na termin rozpraw odwoławczych pomimo wyraźnych żądań oskarżonego w tym zakresie,

4) rażące naruszenie prawa procesowego, mające wpływ na treść orzeczenia, a to art. 433 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k. poprzez sprzeczną z faktami analizę, przez Sąd Odwoławczy, zebranego w sprawie materiału dowodowego i uznanie, że skazany dopuścił się zarzucanych mu czynów bez jednoczesnego rozpoznania złożonych przez skazanego wniosków dowodowych,

5) rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, mające wpływ na treść orzeczenia, to art. 7. art. 167 k.p.k. i 410 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 pkt 1 KPK, poprzez oddalenie w toku rozprawy odwoławczej z dnia 09 stycznia 2023 roku oraz w dniu 18 maja 2023 roku wszystkich wniosków formalnych jak i dowodowych oskarżonego i jego obrońcy, które miały istotne znaczenie z punktu widzenia zarzucanych oskarżonemu czynów zabronionych oraz analizy materiału dowodowego, jak i zagwarantowania prawa do obrony oskarżonego,

6) rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, mające wpływ na treść orzeczenia, a to art. 167 k.p.k. w zw. z art. 201 k.p.k. poprzez zaniechanie przeprowadzenia dowodu z opinii uzupełniającej biegłego z zakresu fonoskopii.”

Skarżący wniósł o uchylenie w całości wyroku Sądu Okręgowego w Opolu.

Prokurator wniósł o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się bezzasadna w stopniu oczywistym.

Zarzut pierwszy jest niezasadny, gdyż nie koresponduje merytorycznie z tym, co zawarł Sąd Okręgowy w uzasadnieniu wyroku w pkt 3.2 jego uzasadnienia. Skarżący wskazuje, że brak uczestnictwa w rozprawie był spowodowany obiektywnymi okolicznościami. Sąd wyraźnie ukazuje inną wersję wydarzeń, tj. okoliczność, że oskarżony wiedział o terminie rozprawy z dużym wyprzedzeniem i nigdy nie usprawiedliwił swojej nieobecności. Nadto inne obowiązki przewidziane na ten sam dzień dało się bez problemu pogodzić z udziałem w rozprawie. Wywód prawny Sądu dotyczący wówczas obowiązujących przepisów procedury i ich znaczenia dla oceny nieobecności oskarżonego Sąd Najwyższy uznaje za przekonujący i pozostaje odesłać do tych kompleksowych rozważań.

Pozostałe zarzuty nie zostały w jakikolwiek sposób uzasadnione w kasacji, stąd nie jest możliwe merytoryczne odniesienie się do nich. To na profesjonalnym pełnomocniku strony w postępowaniu kasacyjnych spoczywa ciężar prawidłowego sformułowania nadzwyczajnego środka odwoławczego.

Wobec powyższego należało orzec jak w sentencji.

[PGW]

[ał]